

عنوان: نقش اعتماد اجتماعی در تبیین اختلال‌های روانی در شهر کرمانشاه



علی زکی‌بی،

نویسندگان:



سید رامین قاسمی

محل چاپ: مجله پزشکی مازندران

پایش سلامت جمعیت عمومی و تعیین‌کننده‌های آن، برای اتخاذ تصمیمات مدیریتی و همچنین برنامه‌های پیشگیری و ارتقای سلامت در مسیر توسعه جامعه ضروری است، در همین رابطه ارزیابی و پیمایش سلامت روان افراد یک جامعه، بخشی از این پیش سلامت است زیرا سلامت روان، تعیین‌کننده‌ی محوری کیفیت زندگی بوده و بی‌گمان نقش برجسته‌ای در تضمین پویایی و کارآمدی هر جامعه ایفا می‌کند. محققان بر این باورند که زمینه‌های رشد فعالیتهای گروهی در قالب انجمن‌های داوطلبانه در سطح کلان جامعه باعث تسهیل مشارکت، ایجاد اعتماد و لذا گسترش شبکه‌های روابط فردی و ایجاد فرصتهای ارتباطی گردیده، و در نهایت منتهی به حمایت‌های عاطفی و اجتماعی و در نهایت باعث کاهش اختلالات روانی و بهبود سلامت می‌گردد. مطالعات نشان داده که مکانیزم تاثیر اعتماد اجتماعی بر سلامت از دو راه قابل ردیابی است. اول اینکه اعتماد اجتماعی می‌تواند بر سلامت تاثیرات ترکیبی داشته باشد یعنی فردی که اعتماد می‌کند و در فعالیتهای اجتماعی مشارکت دارد، از سطح سلامت بهتری برخوردار است. دوم اینکه اعتماد ممکن است از طریق تاثیرات ساختاری و زمینه‌ای عمل کند به این صورت که اعتماد در سطح فردی بر محیط سیاسی اجتماعی تاثیر گذاشته و از این طریق به طور غیر مستقیم بر سلامت افراد تاثیر می‌گذارد، کاهش سطح تعاملات اجتماعی و اعتماد، افراد را دچار انزوای اجتماعی می‌کند و احساس انزوا و احساس تنهایی در سطح جامعه سبب تقویت حالات روانی منفی در افراد شده و میزان سلامت روانی آنها را کاهش می‌دهد. بنابراین می‌توان ادعا نمود که متغیر اعتماد اجتماعی - متشکل از اعتماد به دولت و اعتماد به مردم - تبیین‌کننده‌ی معنادار سلامت روان بوده و با کاهش اختلال‌های روانی مرتبط است. هدف این تحقیق بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و اختلال‌های روانی در جمعیت شهری کرمانشاه بود.

این مطالعه مقطعی در زمستان ۱۳۹۲ در نمونه‌ای به حجم ۴۷۶ نفر در شهر کرمانشاه انجام گرفت. انتخاب نمونه‌ها با روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انجام گردید. ابزار مطالعه شامل پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی، پرسشنامه

استاندارد نشانگان اختلال‌های روانی (SCL-90) و پرسشنامه اعتماد اجتماعی بود. داده‌ها در نرم افزار SPSS تحلیل و با استفاده از آزمونهای آماری همبستگی پیرسون و همبستگی کانونی تحلیل گردید. میانگین سنی پاسخگویان $30/33 \pm 9/72$ بوده و $57/6\%$ آنان، زن بودند. آزمون همبستگی پیرسون در خصوص رابطه بین مؤلفه‌های اعتماد اجتماعی با ابعاد اختلال‌های روانی نشان داد که متغیر اعتماد به مردم، بیشترین همبستگی منفی را با افکار پارانوئیدی و پس از آن با افسردگی داشته است. این بدان معناست که هر چه اعتماد اجتماعی کمتر باشد این اختلال‌ها نیز افزایش خواهند یافت. همچنین نتایج نشان داد که از بین متغیرهای پیش‌بین، وزن خرده‌مقیاس اعتماد به دولت برابر با $0/91$ بوده و واجد بیشترین ارتباط با اولین متغیر ترکیبی حاصل از متغیرهای وابسته (مؤلفه‌های اختلال‌های روانی) است، این یعنی اعتماد به دولت شاخص مهمتری برای تبیین سلامت روان است، نتایج نشان داد که در حدود 13% درصد متغیرهای وابسته یعنی اختلال‌های روانی توسط متغیرهای اعتماد اجتماعی پیش‌بینی می‌شوند. در توضیح این یافته می‌توان چنین استنباط نمود که اعتماد، به عنوان یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی، از طریق فراهم آوردن نوعی حمایت عاطفی برای کنشگران، می‌تواند در ارتقای بهداشت روانی افراد جامعه تأثیرگذار باشد. درمان‌گران می‌توانند موضوع اعتماد را در درمان اختلال‌های روانی مورد بررسی در این پژوهش، مد نظر قرار دهند. از سوی دیگر این وظیفه سازمان‌های دولتی خصوصاً استانداری‌ها و فرمانداری‌ها است که در زمینه اعتماد سازی در بین مردم برنامه ریزی کنند.

راهکارهای پیشنهادی در جهت اعتمادسازی توسط مسئولین:

۱- مدیریت و ساماندهی شاخص‌ها و ابزار اعتماد سازی و اطلاع رسانی با رویکرد تعامل شفاف

۲- ترویج و رشد فرهنگ تکریم ارباب رجوع

۳- ترویج فرهنگ پاسخگویی مسئولین به مردم

۴- داشتن نشست‌های منظم با مردم و سازمان‌های مردمی

۵- پرهیز از تخریب سایر مدیران

۶- مدیریت و ساماندهی شاخص‌ها و ابزار اعتماد سازی و اطلاع رسانی با رویکرد تعامل شفاف

۷- ترویج و رشد فرهنگ تکریم ارباب رجوع

۸- ترویج فرهنگ پاسخگویی مسئولین به مردم

۹- داشتن نشست های منظم با مردم و سازمان های مردمی

۱۰- پرهیز از تخریب سایر مدیران

۱۱- نتایج این پژوهش در مجله علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴ به صورت مقاله

علمی پژوهشی و تحت عنوان نقش اعتماد اجتماعی در تبیین اختلال های روانی در شهر کرمانشاه به چاپ رسیده است.

۱۲- برای اطلاعات بیشتر می توان به سایت مجله مراجعه نمود:

13-<http://jmums.mazums.ac.ir/>